

LECTIO LXXXVII.

DE PRIVATIS ORATORIIS.

—Oratoria privata licita sunt?

R. Af. Dummodo ex necessitate vel vera devotione sint, et sine præjudicio publici cultus.

—Quæ illarum origo in nostra disciplina?

R. Bulla *Urbani* II (supra citata cum de Regio patronatu, Lect. LXXX, fol. 390) loquitur de capellis a Rege struendis: ad instar autem Regum proceres et toparchæ in aulis et castellis suis capellas privatas et oratoria pro sua et familiæ suæ commoditate vel devotione fundabant.

—Quid de privatis oratoriis antiqui nostri canones?

R. Toletana I sit ait: «Nulla professa vel vidua absente Episcopo vel Presbytero, in domo sua antiphonas cum confessore vel servo suo faciat: lucernarium vero nisi in ecclesia non legatur, aut si legitur in villa, præsentem Episcopo, vel Presbytero, vel Diacono legatur.» (Can. 9.)

—Quid vero de oratoriis privatis S. Trid. Synodus?

R. «Neve patiantur privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, et ad divinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem ordinariis designanda et visitanda, sanctum hoc sacrificium a sæcularibus, aut regularibus quibuscumque peragi: ac nisi prius, qui intersint, decenter composito corporis habitu, declaraverint se mente etiam, ac devoto cordis affectu, non solum corpore, adesse.» (Ib.)

—Debent Missæ in oratoriis privatis interesse principales familiæ personæ?

R. Af. Nam Benedictus XIV per Card. Præfectum (1)

(1) Citatur a Gattico, de *oratoriis domesticis*, cap. 21, et constat ex latinis ephemeridibus, *Acta ex iis excerpta* etc. vol. I, fol. 83, ubi citatur etiam resolutio lata a Sacra Congreg. Concilii die 27 Februarii 1864, «ut per verba *in tua ac familiæ tuæ presentia* intelligatur privilegium *indirecte* dumtaxat extensum ad familiam.»

declarari fecit «non posse vigore similis indulti celebrari Missam in privatis oratoriis, quando eidem Missæ actu non intersit *aliquis ex his quibus principaliter indultum concessum est*, adeo ut sine præsentia alicujus ex dictis personis minime liceat dictum sacrificium peragi.»

—Quid de famulis qui diebus festis Missam audiunt in domesticis oratoriis?

R. Horum concessionem hanc clausulam ferre solent. «Volumus autem quod familiares servitio tuo tempore dicto, actu non necessarii, ibidem Missæ hujusmodi interessent *ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia diebus festis de præcepto* minime liberi censeantur.» Unde caute procedere debent in hoc domini, nisi alias extraordinarium indultum habeant.

—Datur in hoc regula favores sunt ampliandi?

R. N. Sed e contra alia juris regula (28 in VI). «*Quæ a jure communi exorbitant, nequaquam ad consequentiam sunt trahenda*» (1).

—Quid de privatis oratoriis *Apostolici Ministerii* Bulla supra per allusionem citata? (Lect. LXII, fol. 300).

R. Cum circa Missarum celebrationem in privatis oratoriis, necnon circa usum altaris gestatorii a recol. mem. Clemente XI prædecessore etiam nostro opportunum decretum promulgatum fuerit, die 15 Decembris anni 1703, Episcopi dent operam ut omnia ibidem statuta etiam in regnis Hispaniarum serventur, idemque decretum in suis respective Diocesis, ut facilius omnibus innotescat, publicari faciant, addita etiam prohibitionem ne in privatis regularium cellis sive cubiculis erigatur altare pro re sacra ibidem facienda, et contra quoscumque contravenientes censuris etiam ecclesiasticis procedant, adhibita quoad regulares auctoritate Sedis Apostolicæ, in memorato Decreto ipsis delegata, remotaque quacumque contraria consuetudine, etiam immemorabili.» (Art. 22).

—Quid continet citatum Decretum Clementis XI?

R. «In oratoriis privatis quæ per Sanctam Sedem concessa fuerint non licere regularibus cujusvis ordinis... etiam

(1) Vide citatas ephemerides, vol. 1.º fol. 85.

Sancti Joannis Hierosol. aut aliis quibuscumque sacerdotibus, etiam si essent Episcopi, in iis celebrare in diebus Paschatis, Pentecostes, Nativitatis Christi Domini, aliisque anni festis solemnioribus, ac diebus in indulto exceptis: in reliquis vero diebus prædictis regularibus et sacerdotibus quibuscumque, *etiam* Episcopis (Nb.) in præfatis oratoriis celebrare non licere, ubi etiam unica Missa, quæ in indulto conceditur, celebrata fuerit.. atque illa etiam in casibus præmissis celebrari nequeat post meridiem.»

—Quid de oratoriis Episcoporum in privatis domibus?

R. «Declaramus tamen, quod cum in prædicto Decreto statuatur, non licere Episcopis extra domum propriæ habitationis in domibus laicis erigere altare, ibique sacrosanctum Missæ sacrificium celebrare, sive celebrari facere, hujusmodi prohibitio intelligenda non sit de domibus etiam laicis, in quibus ipsi Episcopi forte occasione visitationis vel itineris hospitio excipiantur... his enim casibus licita iis erit erectio altaris ad effectum prædictæ celebrationis, non secus ac in domo propriæ ordinariæ habitationis.» (Ib.)

—Cui competit examen Brevium Apostolicorum quibus oratorii privati indultum conceditur?

R. Ex legibus tam canonicis quam civilibus ordinario hæc facultas competit, nam etiam ex parte civilis potestatis Regio Placito hæc indulta non sunt obnoxia (1).

—Quænam facultates Commissario generali Cruciatæ competunt?

R. Etiam tempore interdicti in illis privatas Missas celebrari permittere sub certis conditionibus quæ in Bulla ipsa designantur.

—Quinam habent jus oratorii privati ex dignitate sua?

R. Episcopi, uti supra dictum est, et etiam equites magnæ Crucis a Carolo III nuncupata, ex speciali Apostolico indulto et juxta probatas a S. Sede constitutiones.

(1) Los Breves de dispensas matrimoniales, los de edad, extra-tempora, oratorio y otros de semejante naturaleza quedan exceptuados de la presentacion general en el Consejo, pero se han de presentar precisamente á los Ordinarios Diocesanos, etc. Pragmática de 1768, que es la ley 9, tít. 3.º, lib 2.º de la Novis. Recop.

—Quæ facultates competunt Toletano Antisti prouti Commissario Gen. Bullæ Cruciatæ?

R. Vide supra In Lect. LVII, fol. 271.

LECTIO LXXXVIII.

DE CULTU RELIQUIARUM AC SACRARUM IMAGINUM.

—Reliquiarum cultus antiquus fuit in Hispania?

R. Af. Nam de martyrum cultu jam loquitur Illiberitana Synodus, posteaque et alia.

—Quid ergo Canones Illiberitani?

R. Si quis idola fregerit et ibidem fuerit occisus, quia in Evangelio non est scriptum, nec invenitur ab Apostolis unquam factum, placuit eum in numerum non recipi martyrum.» (Can LX). His autem verbis intelligitur non deberi illis cultus qui martyribus dabatur, quamvis apud Deum martyres essent, non enim debebant sine necessitate et speciali Sp. Sancti inspiratione, mortem quærere et persecutionem inaniter contra cæteros christianos provocare.

—Quid amplius?

R. Præter alios canones, qui quidem citari possent, (1) notare oportet Canonem in Martini Brachar. summa quo cultus extra ecclesiam et sub divo prohibetur. «Non oportet clericos ignaros et præsumptuosos super monumenta in campo ministeria portare, aut distribuere sacramenta, sed aut in ecclesia aut in Basilica ubi *martyrum reliquæ sunt depositæ* ibi pro defunctis oblationem offerre.»

—Quid vero Trid. Synodus?

R. «Mandat Sancta Synodus omnibus Episcopis, et cæteris docendi munus curamque sustinentibus, ut juxta Catholicæ et Apostolicæ Ecclesiæ usum, a primævis Christianæ Religionis temporibus receptum, sanctorumque Patrum consensionem, et sacrorum Conciliorum decreta, in primis de sanctorum intercessione, invocatione, reliquiarum honore et legitimo imaginum usu, fideles diligenter

(1) Vide supra lect. LXXI, fol. 353, cum de oblationibus.

instruant, docentes eos, Sanctos una cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre, bonum atque utile esse suppliciter eos invocare; et ob beneficia impetranda a Deo per Filium ejus Jesum Christum, Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor et salvator est, ad eorum orationes, opem auxiliumque confugere: illos vero qui negant, Sanctos, æterna felicitate in cœlo fruente, invocandos esse; aut qui asserunt, vel illos pro hominibus non orare; vel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, invocationem esse idolatriam; vel pugnare cum verbo Dei, adversarique honori unius mediatoris Dei et hominum Jesu Christi; vel stultum esse, in cœlo regnantibus voce vel mente supplicare; impie sentire.» (Sess. XXV, cap. initiali).

—Quid vero speciatim de martyrum reliquiis?

R. Sanctorum quoque martyrum, et aliorum cum Christo viventium sancta corpora, quæ viva membra fuerunt Christi, et templum Spiritus Sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda et glorificanda a fidelibus veneranda esse, per quæ multa beneficia a Deo hominibus præstantur: ita ut affirmantes, sanctorum reliquiis venerationem atque honorem non deberi, vel eas aliaque sacra monumenta a fidelibus inutiliter honorari atque eorum opis impetrandæ causa Sanctorum memorias frustra frequentari; omnino damnandos esse, prout jam pridem eos damnavit, et nunc etiam damnat Ecclesia.» (Ib.)

—Quid autem de sacrarum imaginum catholico cultu?

R. «Imagines porro Christi, Deiparæ Virginis, et aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas et retinendas, eisque debitum honorem et venerationem impertientiam; non quod credatur inesse aliqua in iis divinitas, vel virtus, propter quam sint colendæ; vel quod ab eis sit aliquid petendum; vel quod fiducia in imaginibus sit figenda, velut olim fiebat a gentibus, quæ in idolis spem suam collocabant; sed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quæ illæ repræsentant: ita ut per imagines, quas osculamur, et coram quibus caput aperimus et procumbimus, Christum adoremus: et Sanctos, quorum illæ similitudinem gerunt, veneremur: id quod Conciliorum, præser-

tim vero secundæ Nicænæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.

Illud vero diligenter doceant Episcopi, per historias mysteriorum nostræ redemptionis, picturis vel aliis similitudinibus expressas, erudiri et confirmari populum in articulis fidei commemorandis, et assidue recolendis; tum vero ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi: non solum quia admonetur populus beneficiorum et munerum, quæ a Christo sibi collata sunt, sed etiam quia Dei per Sanctos miracula et salutaria exempla oculis fidelium subjiciuntur, ut pro iis Deo gratias agant, ad Sanctorumque imitationem vitam moresque suos componant; excitenturque ad adorandum ac diligendum Deum, et ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit; anathema sit.» (Ib.)

—Abusus, turpes quæstus et superstitiones in his tolerat Ecclesia?

R. «In has autem sanctas et salutas observationes si qui abusus irreperint, eos prorsus aboleri sancta Synodus vehementer cupit; ita ut nullæ falsi dogmatis imagines, et rudibus periculosi erroris occasionem præbentes, statuantur. Quod si aliquando historias et narrationes Sacræ Scripturæ, cum id indoctæ plebi expediet, exprimi et figurari contigerit; doceatur populus, non propterea divinitatem figurari, quasi corporis oculis conspici, vel coloribus aut figuris exprimi possit. Omnis porro superstitio in Sanctorum invocatione, reliquiarum veneratione, et imaginum sacro usu tollatur, omnis turpis quæstus eliminetur.» (Ib.)

—Licet imagines lascivas in ecclesiis ponere si meritum artificiale habeant?

R. «Omnis denique lascivia vitetur, ita ut procaci venustate imagines non pingantur nec ornentur.» (Ib.)

—Licet vero festa celebrare cum epulis et saltationibus, prouti fit persæpe in aliquibus regionibus?

R. N. «Et Sanctorum celebratione, ac reliquiarum visitatione homines ad comessiones atque ebrietates non abutantur, quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum ac lasciviam agantur. Postremo tanta circa hæc diligentia et cura ab Episcopis adhibeatur, ut nihil inordina-

tum, aut præpostere et tumultuarie accommodatum, nihil profanum, nihilque inhonestum appareat, cum domum Dei deceat sanctitudo.» (Ib.)

—Quid Episcopis incumbit ad irreverentias vitandas?

R. «Hæc ut fidelius observentur, statuit Sancta Synodus, nemini licere ullo in loco, vel Ecclesia, etiam quomodolibet exempta, ullam insolitam ponere vel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit.» (Ib.)

—Licet evulgare nova miracula inconsulto Episcopo?

R. N. Et in hoc peccant contra S. Syn. mandata qui, indiscreta pietate, (si inobedientia pietatis nomine vocari debet) in ephemeridibus temere ea inserunt, ait enim S. Synodus: «nulla admittenda esse nova miracula, nec novas reliquias recipiendas: nisi eodem recognoscente et approbante Episcopo; qui, simul atque de iis aliquid compertum habuerit, adhibitis in consilium Theologis, et aliis piis viris, ea faciat, quæ veritati et pietati consentanea judicaverint.» (Ib.) Unde nec Episcopus in his raptim et sine consilio agere debet.

—Quod si aliquis dubius aut difficilis abusus sit extirpandus, vel omnino aliqua de iis rebus gravior quæstio incidat?

R. «Episcopus, antequam controversiam dirimat, Metropolitanus et Comprovincialium Episcoporum in concilio provinciali sententiam expectet; ita tamen, ut nihil, inconsulto Sanctissimo Romano Pontifice, novum aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.» (Ib.)

—Quid de sacrarum imaginum cultu nostræ civiles leges?

R. Recopilatis legibus vetatur (1) crucis signum vel imagines Dei, Deiparæ, Sanctorumque in locis depingi ubi pedibus teratur, vel irrisioni aut profanis usibus deserviant.

—Quid de civili cultu erga Sacram Eucharistiam?

R. Omnes et etiam Reges et Principes tenentur Sanctissimum comitari cum ægrotantibus per modum viatici

(1) Ley 5, tít. 1.º lib. 1.º de la Novis. Recop.

fertur, et Rex ipse genu flectet quamvis publico via luto contaminata sit (1).

2.º Tribunalia et Consilia idem facient; ipsique Magistratus, e rheda descendentes, pedetentim comitabuntur: Sacerdos vero Dominum portans Præsidis redha vehetur (2).

3.º Signa militaria transeunte Sanctissimo humi stentur; milites arma inclinabunt (3).

LECTIO LXXXIX.

DE HOSPITALIBUS.

—Quid hospitalis nomine in Tridentino intelligitur?

R. Non solum domus ad infirmorum curationem, sed etiam ad horphanorum assistentiam et educationem, senium et vetulorum solatium, aliaque seu nosocomia seu xenodochia, quæ christiana charitas fundavit et sustinet.

—Quotuplicia sunt hospitalia?

R. Ratione eorum qui solatium accipiunt dicuntur *orphanotrophia*, quæ horphanorum collectioni (*hospicios*), *nosocomia* ægrotantium receptoriæ domus (*hospitales*) *ptocotrophia* mendicorum receptacula (*asilos de mendicidad*), *gerontocomia* (senum asyla), *Brephotrophia* domus ad infantes alendos (*cunas, inclusas*), *pæditrophia* ad educandos pueros (*salas maternales, asilos de párvulos*).

2.º Ratione foundationis et dotationis possunt esse libera et patronata: patronatus autem potest esse Regius, seu familiaris et privatus. Ecclesiasticus, vel sæcularis, vel alias juxta ea qua de patronatu dicta sunt. Inde etiam ordinariæ jurisdictionis et exempta dicebantur.

3.º Ratione bonorum dotalium, ecclesiasticum vel sæculare.

(1) Ley 2.ª, tít. 1.º, lib. 1.º de la Novis. Recop.

(2) Ib.

(3) Real órden de 17 de Setiembre de 1828 confirmada en 16 de Junio de 1864.

4.º Ratione domini publicum et privatum.

5.º Sæcularia autem ex hodiernis Hispaniæ legibus, et publica administratione dicuntur nationalia seu generalia, provincialia et municipalia.

—Qua ratione hospitalia juris ecclesiastici censebantur?

R. Quia christiana charitas ea invenit cum antea incognita essent. 2.º Quia fere omnia, etiam Concilii Tridentini tempore, ecclesiasticis bonis et redditibus dotata erant et ditata. 3.º Quia in his sedula animarum cura adhibenda erat. 4.º Quia miserabiles personæ, cum vix defensores haberent, ab Ecclesia protegendi erant, et earum causæ ecclesiasticæ jurisdictioni subdebantur.

—Debent Episcopi juxta Trid. Syn. hospitalibus invigilare?

R. «Curent ordinarii, ut hospitalia quæcumque a suis administratoribus, quocumque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter, et diligenter gubernentur, forma servata Constitutionis Concilii Viennensis, quæ incipit: *Quia contingit*, quam quidem Constitutionem eadem Sancta Synodus innovandam duxit, et innovat, cum derogationibus in ea contentis.» (Sess. VII, cap. 15.)

—Quid in ha Viennensi Constit. renovata?

R. Extat inter Clement., lib. 3, de religiosis domibus, cap. 2, et sic ait: «Quia contingit interdum quod xenodochiorum, leprosariarum, eleemosynariarum seu hospitalium rectores, locorum ipsorum cura postposita, bona, res, et jura ipsorum interdum ab occupatorum et usurpatorum manibus excutere negligant, quin imo ea collabi et deperdi domos et ædificia ruinis... deformari permittunt... sancimus ut ad quos id de jure vel statuto in ipsorum fundatione locorum appposito aut ex consuetudine præscripta legitime, vel privilegio Sedis Apostolicæ, pertinet, loca ipsa studeant in prædictis omnibus salubriter reformari.» Deinde negligentibus exemptiones privilegiaque tollit.

—Episcopi tenentur visitare hospitalia et alia pia loca?

R. Af. «Episcopi, etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus a jure concessis, omnium piarum dispositionum, tam in ultima voluntate, quam inter vivos, sint executores, et habeant jus visitandi hospitalia, collegia

quæcumque, ac confraternitates laicorum, etiam quas scholas, sive quocumque alio nomine vocant. (Sess. XXII, cap. 8.)

—Excipiuntur ab hac regula aliqua hospitalia et collegia pia?

R. Af. Subdit enim: «Non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia.» (Ib.)

—Datur exceptio erga laica et exempta hospitalia?

R. Neg. «Eleemosynas Montis Pietatis, sive charitatis, et pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiamsi prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis privilegio sint munita; ac omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo, juxta sacrorum canonum statuta, cognoscant, et exequantur: non obstantibus. quacumque consuetudine, etiam immemorabili, privilegio, aut statuto.» (Ib.)

—Episcopus potest exigere rationem administratoribus piorum locorum?

R. Af. «Administratores, tam ecclesiastici, quam laici, fabricæ cujusvis ecclesiæ, etiam cathedralis, hospitalis, confraternitatis, eleemosynæ, Montis Pietatis, et quorumcumque piorum locorum, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis ordinario: consuetudinibus, et privilegiis quibuscumque in contrarium sublatis; nisi secus forte in institutione, et ordinatione talis ecclesiæ, seu fabricæ expresse cautum esset.» (Sess. XXII, cap. 9.)

—Quid si ex consuetudine aut privilegio, aut ex Constitutione aliqua loci aliis ad hoc deputatis ratio reddenda esset?

R. «Tunc cum iis adhibeatur etiam ordinarius et aliter factæ liberationes dictis administratoribus minime suffragentur.

—Quid amplius Tridentina Synodus de hospitalium administratoribus?

R. «Admonet Sancta Synodus quoscumque ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu regularia, obtinentes ut hospitalitatis officium, a Sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum proventus licebit, prompte,

benigneque exercere assuescant, memores, eos, qui hospitalitatem amant, Christum in hospitibus recipere. Illis vero qui hospitalia vulgo nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, senum, pauperumve usum præcipue instituta, in commendam, administrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam ecclesiis suis unita, obtinent; vel si ecclesiæ parochiales, hospitalibus forte unitæ, aut in hospitalia erectæ, earumque patronis in administrationem concessæ sint; præcipit omnino, ut impositum illis onus, officiumve administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, juxta Constitutionem Concilii Viennensis, alias in hac eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III innovatam, quæ incipit: *Quia contingit.*» (Sess. XXV de Ref. in gen., cap. 8.)

—«Quod si hospitalia hæc certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta; nec in loco ubi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpauca reperiantur?»

R. «Mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, et tempore utilior, convertantur, prout ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum usu peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire visum fuerit.» (Ib.)

—Datur aliqua exceptio?

R. Neg. «Nisi aliter forte etiam in hunc eventum in eorum foundatione, aut institutione fuerit expressum: quo casu, quod ordinatum fuit observari curet Episcopus, aut, si id non possit ipse, prout supra utiliter provideat.» (Ib.)

—Quibus remediis potest ordinarius contra negligentes uti?

R. «Si prædicti omnes, et singuli cujuscumque ordinis, et religionis, et dignitatis, etiamsi laici fuerint, qui administrationem hospitalium habent, non tamen regularibus subjecti, ubi viget regularis observantia, ab ordinario moniti, hospitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenentur necessariis, reipsa obire cessaverint; non solum per ecclesiasticas censuras et alia juris remedia ad id compelli possint; sed etiam hospitalis ipsius administratione curave

perpetuo privari possint; aliique eorum loco ab iis, ad quos spectabit, substituantur.» (Ib.)

—Datur compositio erga fructus male perceptos?

R. Neg. «Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, quæ nulla eis remissione, aut compositione indulgeatur, in foro conscientie teneantur.» (Ib.)

—Administratio piorum locorum debet esse perpetua?

R. Neg. «Nec administratio, seu gubernatio hujusmodi locorum uni, et eidem personæ ultra triennium deinceps committatur; nisi aliter in foundatione cautum reperiatur: non obstante, quoad omnia supradicta, quacumque unione, exemptione, et consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu privilegiis, aut indultis quibuscumque.» (Ibid.)

—Servatur exemptio hospitalibus in Tridentina Synodo ut conservatoribus ad sua privilegium gaudere possint?

R. Af. Sess. XIV, cap. 5 includuntur in exemptione hospitalia actu hospitalitatum servantia, attamen conservatorum judicium jurisdictio penitus apud nos obsoleta est.

—Quid de hospitalibus post Tridentinam Synodum?

R. Cum plura et ex majori parte inutilia hospitalia essent in Hispania, S. Pius V, rogante Philippo II, Bullam pro ipsorum reductione dedit, die 6 Decembris 1566, aliamque 6 Aprilis 1567, quæ quidem inter Noviss. Recop. leges citantur in notula apposita legi 11, tit. 38, lib. VII.

Inde collatis consiliis facta reductio in pluribus Hisp. civitatibus (1).

—Quenam hodie civilibus legibus divisio inducitur?

R. Generalia sunt quæ totius regni ære dotantur quodquidem a comitiis quotannis probatur. Ad horum directionem centralis commissio Matrili stabilita, in qua et Tole-tanus Antistes et Indiarum Patriarcha primas sedes post

(1) Matrili, anno 1587, erant undecim hospitalia, cum facta fuit reductio ex citatis Bullis. Salmanticae 22 et sex tantum remanserunt, unum nempe generale, aliud Capituli cathedralis, aliud universitatis pro scholaribus ægrotantibus, alia vero privati juris familiaris: cætera generali unita fuerunt. Sic pariter in aliis civitatibus.